

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3071/2021. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 9.Bv.1046/2017/40. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.1516/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fahidi Gergely ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása a következőképpen foglalható össze: a korábban fogvatartott indítványozó védője útján alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítási kérelmet nyújtott be a Szegedi Fegyház és Börtönnél. A kérelmét egy alkalommal módosította és pontosította, amelynek utolsó benyújtási dátuma 2018. június 26. napja volt. Jelen ügy tárgyát is az ezzel a panasszal kapcsolatban meghozott bírói döntések képezik. A kiterjesztett kérelmében a sérelmesnek vélt fogvatartást 2011. július 22. napjától 2018. június 21. napjáig terjedő időszakban jelölte meg. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is nyújtott be kérelmet, amelyet 2016. május 2. nyilvántartásba vettek.
- [4] 1.2. A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2011. július 22. napjától – 2018. június 21. napjáig szabadságvesztésben töltött időszakból 16 napra 22 400 forint kártalanítást állapított meg az indítványozó részére, ezt meghaladóan a kártalanítási igényt elutasította. A bíróság kitért indokolásában arra, hogy az elítélt több alkalommal, összesen 2508 napot töltött Tökölön, a Büntetés-végrehajtási Központi Kórházban, valamint a Szegedi Fegyház és Börtön III. Objektum (Nagyfa) Krónikus Utókezelő részlegén. Ezzel kapcsolatosan kifejtette az eljáró bíróság, hogy a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezések kizárólag a zárkákra, illetve lakóhelyiségekre írnak elő kötelező egy főre jutó négyzetméter arányt, ennél fogva a kórteremben történő elhelyezés nem alapozza meg a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (1) bekezdése szerinti kártalanítást.
- [5] 1.3. Az indítványozó védője fellebbezéssel élt a döntés ellen, amelyben kifejtésre került, hogy álláspontjuk alapján a kórteremben töltött fogvatartás idejére az általánosnál szigorúbb szabályok vonatkoznak. Erre tekintettel kérték a kérelmezett alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekkel érintett teljes időszak érdemi elbírálását.
- [6] A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta, ezért az elsőfokú döntést helybenhagyta. A végzésben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan és a rendelkezésre álló adatok ismeretében megfelelő döntést hozott. Hangsúlyozta továbbá a bíróság, hogy a vonatkozó büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet, a büntetés-végrehajtási szervek tevékenységével kapcsolatos közegészségügyi követelményekről, a közegészségügyi feladatok ellátásának, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálattal való együttműködés rendjéről szóló 30/2003. (VII. 18.) IM–ESzCsM együttes rendelet, továbbá az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet sem a Bv. tv. szerint vizsgálandó élettérrel, a minimum mozgástérrel és alapterülettel sem rendelkeznek

a kórtermek kapcsán. Ennek értelmében a büntetés-végrehajtás során a fogvatartottak sérelmes elhelyezése esetére szóló kártalanítása tekintetében a kórtermi elhelyezés tehát nem képezheti a vizsgálat tárgyát.

- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 9.Bv.1046/2017/40. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.1516/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét és a III. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifejtette, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény által bevezetett ideiglenes rendelkezések értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját és tévesen értelmezték azokat. Erre tekintettel nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között, így sérül az Alaptörvény E) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság követelménye. Ezen felül az indítványozó szerint a hivatkozott rendelkezéseknek az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód megsértését kellene kompenzálnia, a bíróságok téves jogértelmezése folytán viszont nem jut érvényre a jogalkotó akarata, a Bv. tv. preambulumban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás intézménye.
- [9] Az indítványozó kifogásolta, hogy utólagosan kialakult és a jogértelmezéssel szembemenő joggyakorlat miatt sok kártalanítási kérelmet elutasítanak, amely veszélyezteti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság követelményét.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a rabkórházi elhelyezés is fogvatartásnak minősül és az ilyen esetben történő alapvető jogokat sértő elhelyezés esetén jár a kártalanítás, ugyanúgy mintha az elítélt zárkában töltötte volna büntetését. Ezzel kapcsolatosan utal arra, hogy véleménye szerint ez esetben az általánosnál szigorúbb – a nemzeti kórházszabvány által előírt 6 m²/fő – szabályok vonatkoznak az előírt egy főre jutó négyzetméter minimumára. Hozzáteszi, az egészségügyi szolgáltatást nyújtó egyes intézmények szakmai minimumfeltételeiről szóló 21/1998 (VI. 3.) NM rendeletet kellett volna alkalmazni, amelynek értelmében ágyanként 6, kórtermenként 12 m² minimális mozgástér az előírt jogszabályi feltétel az ilyen jellegű elhelyezés esetében. Álláspontjának alátámasztásául hivatkozott a Szegedi Törvényszék korábbi végzésében foglaltakra.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] 3.1. Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz a befogadhatóság követelményeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [13] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés b), d) és e) pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az Alaptörvény I. és II. cikkében foglaltakat idézi, azonban azokkal kapcsolatosan érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arról, hogy a támadott bírói döntések miért és mennyiben sértik ezen alapjogait, nem adott elő. Ennek értelmében az indítványozó nem teljesítette az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglalt indokolási kötelezettséget. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezések tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.

- [15] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét állító panasz a határozott kérelem fent megjelölt követelményeinek nem felel meg: az indítványozó nem jelölte meg konkrétan, hogy a büntetés-végrehajtási kórházban történő elhelyezéssel kapcsolatos panaszát az Alaptörvény mely rendelkezésével tartja ellentétesnek. Az indítványozó ugyan hivatkozott az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseire, valamint felsorolta a véleménye szerint a bíróságok által alaptörvény-ellenesen alkalmazott Bv. tv.-ben foglalt jogszabályi rendelkezéseket, azonban ezeket nem kapcsolta össze; az egyes Alaptörvényi rendelkezések tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást, illetőleg az ezekkel összefüggésben nem fejtette ki Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata, hogy az indítványozó által felsorolt érveket és alaptörvényi rendelkezéseket „összepakosítsa”, és ily módon következtessen ki az előadottakból azt, hogy az indítványozó mely alaptörvényi rendelkezés sérelmét milyen indokokra alapítva állítja. A támadott bírósági döntésekhez nem kapcsolódó, csak általánosságban előadott érvek alapján az alkotmányjogi panasz érdemben nem vizsgálható.
- [16] 3.4. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványban szereplő, az Alaptörvény B) cikk 1) bekezdésében biztosított és hivatkozott jogállamiság követelménye, valamint az E) cikk 1) bekezdésében foglalt jogbiztonság alkotmányos követelménye nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított és védett alapjogának, így e rendelkezésre alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható.
- [17] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. február 9.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1940/2019.

